

Přiměřenost jednání v nutné obraně: způsob útoku provokuje způsob obrany. Nebude-li útoku, nebude třeba obrany. Z toho vyplývá, že pouze útočník, který útok zahajuje, nese plnou odpovědnost za svůj čin a rozhoduje o tom, jakým způsobem se napadený bude bránit. Pro ukončení útoku je tedy třeba intenzivnějšího způsobu obrany než je útok sám. Praktikovaná obrana však nesmí být zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku. Za zcela zjevnou nepřiměřenost lze považovat např. tzv. „oplácení“, tj. stav, kdy se vlastně „obrana“ již sama stala útokem, tedy je v ní pokračováno nad rámec nutnosti (např. útok byl již zastaven, odvrácen), anebo obránce pod vlivem vlastní psychické zátěže (strachu, paniky, zlosti, vzteku až zlostného afektu) nerozpoznal, že útok již skončil. Tento případ označujeme jako vybočení z mezí nutné obrany (nebo i krajní nouze (exces)).

Orgány činné v trestním řízení (např. soud při výměře trestu), za neprokázání chladnokrevné vědomého úmyslu ve vedení nadměrné bojové iniciativy („obraný“), využívají při posuzování takových případů § 33 písm. a) a f) trestního zákona (přihlídnutí jako k polehčující okolnosti, že jednal – spáchal trestný čin v silném rozrušení, či spáchal trestný čin odvraceje útok nebo jiné nebezpečí, aniž byly zce-

la splněny podmínky nutné obrany nebo krajní nouze).

Při odvrácení útoku (obvykle osob) je třeba mít na paměti, že nejvyšším společenským zájmem je lidský život a zdraví (a to i pachatele – útočníka). Přesto jednáním v nutné obraně (§ 13 trestního zákona) nevyžaduje proporcionalitu mezi způsobem praktikované obrany a způsobem následkem. O vině či nevině bránícího se oběť rozhoduje poměr mezi způsobem jeho obrany a způsobem útoku („obrana nesmí být zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku...“). Ten, kdo útok zahájí, či vyprovokuje, se nemůže následně dovolávat nutné obrany podle § 13 trestního zákona ve svůj prospěch.

Pomoc někomu v nouzi:

Jednání v intencích § 13 nutná obrana t. z. se vztahuje i na tzv. pomoc v nouzi. Jde o případy, kdy je napadena druhá osoba (člen rodiny, kamarád, nahodilý chodec, apod.). I zde tento institut trestního práva poskytuje pomáhajícímu právní krytí. Pomoci v rámci stanovených podmínek může kdokoli komukoli. Avšak pozor: tento paragraf dává občanovi oprávnění, ale neukládá mu povinnost (jde především o zvažování vlastního rizika – lze pomoci např. přivoláním policie).

Prevence

Máte-li pocit, že jste sledována anebo byste mohla být obtěžována, buďte ostražitá. Hledejte místo, kde je více lidí, případně požádejte kolemjdoucího člověka o pomoc. Zbytečně neriskujte. S nahodlou známostí (např. z diskotéky) se raději nenechávejte doprovázet do bytu nebo na odlehlé místo.

Před vstupem do domu se rozhlédněte, zda nejste sledována. Předem si do ruky připravte klíče, připravené k rychlému odemknutí a zamknutí dveří, ale i k případné obraně.

Ochranné prostředky:

Na trhu jsou k dostání například paralyzační spreje či tekuté střely, jejichž ceny se pohybují cca od 200 do 500,- Kč. Levnější variantou je osobní alarm (cena cca od 100 do 200,- Kč) s kapesní svítilnou a vestavěnou sirénou, která se rozžene po vytržení pojistky a upoutá tak pozornost.

Finančně náročnějším obranným prostředkem jsou elektrické paralyzéry. Cena těchto obranných prostředků se pohybuje od 1.000 do 2.000,- Kč.

Někdy může pomoci i pištalka, jež ostrý hřívad upoutá pozornost a může útočníka zaskočit a třeba i zahnat na útěk.

Jak jednat:

V případě napadení se pokuste zachovat si duchapřítomnost. Vyhodnoťte svoji situaci. Ideální stav je, pokud se Vám podaří navázat s útočníkem komunikaci a v nastřeženém okamžiku utéct do bezpečí mezi lidi. Záleží ale samozřejmě na konkrétní situaci. Pokud je již od počátku útok veden brutálním způsobem, je nejdůležitější uchránit si život a zdraví. Nikdy však útočníkovi nevyhrožujte, že jeho jednání oznámíte na policii. Rozhodnete-li se pro fyzickou sebeobranu, jednejte razantně a rozhodně. Nutná obrana je zákonem dovolena.

Pokud se již stanete obětí násilí, postupujte takto:

V případě, že jste se stala obětí přepadení nebo znásilnění, volejte policii – linku 158 nebo se dostavte na nejbližší místní oddělení policie. Budete se chtít umýt a převléknout. Počkejte s tím však až do doby, než Vás prohlédne lékař. Došlo by ke zničení důkazů, důležitých k usvědčení pachatele.

Pamatujte si, že se nemáte za co stydět a světe se se svým problémem někomu blížkému nebo psychologovi. Lépe a rychleji se tak vyrovnáte s případným traumatem.